

Bysterské noviny

Ročník XXVII., číslo 290

NOVINY MĚSTA BYSTRÉHO

květen 2022

K obsahu

Květnové BN přináší několik rozsáhlejších příspěvků, informace k organizaci blížících se akcí a fotografie přibližují akce již proběhlé.

Některé příspěvky jsou poměrně dlouhé. Nenechte se tím odradit a přečtete si je. Dozvíte se mnoho zajímavého. Příspěvek „Informace z výstavby města“ přináší ucelené shrnutí investic realizovaných v uplynulých dvou letech a nástin toho, které investice by mohly být realizované letos. Základní škola informuje o závěrečích, které učinila ČŠI, která školu navštívila, aby zjistila, jak se vyrovnává s integrací dětí z Ukrajiny. Pan farář napsal příspěvek, ve kterém vysvětluje „kostelní“ názvosloví.

Podrobné jsou i pozvánky na nadcházející akce, zejména pozvánka na Noc kostelů. Upřesnili jsme v ní program a přiblížili průběh jednotlivých aktivit.

Fotografie doplňují zprávy o proběhlých akcích, ale vedle běžných fotek v novinách najdete i mapku a nákresy. Většinu fotografií poskytl pan Petr Staňa.

Příspěvky do dalšího čísla posílejte do 15. června na adresu knihovna@bystre.cz.

ZK

U Farského lesa stojí nová kaplička

Kdy jindy než v den svátku světce, kterému má být zasvěcena, se hodí posvětit novou kapličku. Proto se v neděli 15. května vydali bysterští občané do polí k Farskému lesu, aby se zúčastnili slavnosti posvěcení nové kapličky zasvěcené sv. Isidoru Rolníkovi, patronu zemědělců, dobré úrody a ochránci proti suchu. Proslavil se zbožností a dobrým srdcem, a proto jej papež Řehoř XV. roku 1622 prohlásil za svatého.

Kaplička byla postavena z iniciativy pana Jana Krále, jeho rodiny a přátel, za což jim i všem, kteří jim pomáhali, patří velké poděkování. Všichni zde odvedli obrovský kus nezištné práce. Kapličku vyzdobenou kopií vyobrazení sv. Isidora z kostela v Sulkovci posvětil pan farář Josef Matras, který zároveň požehnal zemědělskou techniku.

Svatý Isidor z Madridu zvaný též Isidor Rolník žil v Madridu na přelomu 11. a 12. století. Narodil se chudým a zbožným rodičům. Celý život pracoval na poli jako orač u bohatého měšťana Ivána Vargase.

Isidor chodil každé ráno na mši. Potom si pilně hleděl své práce ve dvoře i na poli, přitom se však také často modlil. Opakovaně byl ostatními čeledíny podezírán z toho, že kvůli modlitbám zanedbává práci. Hospodář se proto jednou šel sám přesvědčit, zda Isidor nechodí na pole pozdě. Isidor šel jako vždy na mši a opravdu přijel se svým pluhem později než ostatní. Hospodář mu chtěl vyčinit, ale v tu chvíli vedle něj spatřil dva anděly, kteří mu pomáhali orat. Výjev s anděly je na podobiznách tohoto světce velmi často zobrazován.

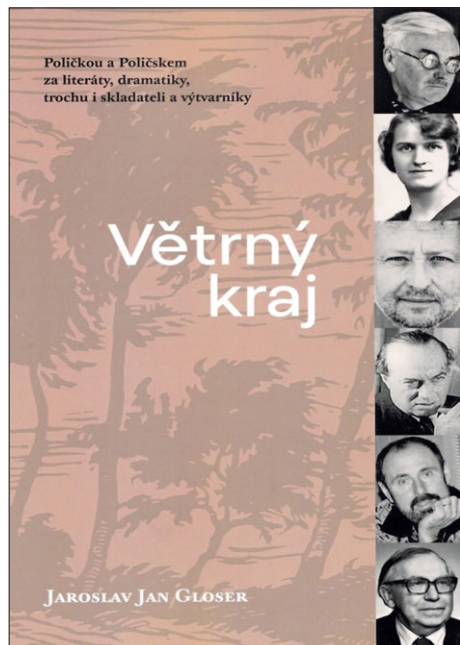
Další legendární epizoda vypráví o zázračném vykopání studny v místě u Madridu, kde byl nedostatek vody. Isidor, člověk plný lásky k lidem, ji tam tehdy kopal několik měsíců. Proto se k němu zemědělci obraceli jako ke svému patronovi, hrozilo-li jim sucho. I v Bystrém v neděli zazněly prosby za déšť a konec sucha. Snad symbolicky v úterý 17. května v Bystrém konečně přšelo.

Mgr. Jan Neudert, starosta města

Kaplička sv. Isidora Rolníka

Větrný kraj – nová kniha o Poličsku

Regionální literatura na Poličsku je bohatší o novou knihu. Jaroslav Jan Glöser je autorem knihy s názvem Větrný kraj a podtitulem Poličkou a Poličskem za literáty, dramatiky, trochu i skladatelé a výtvarníky. V úvodu knihy je uvedena esej Bohuslava Březovského Větrný kraj z roku 1940, která je skvělou charakteristikou kraje Poličska a která dala knize název. První část knihy obsahuje biografické medailony autorů, kteří měli nebo mají něco společného s Poličkou a Poličskem – narodili se zde, žili zde, žijí zde, zemřeli tady, jsou zde pochováni, působili zde, hledali zde inspiraci, autorů minulosti i současnosti. Druhá část knihy je čítankou ukázek z jejich děl. Kniha je doplněna řadou fotografií, rejstříky a mapou bývalého poličského okresu. Kniha je určena všem, kteří mají rádi tento kout Vysočiny, všem, které zajímají literární tradice našeho kraje. Knihu je mož-

né zakoupit v knihkupectví pana Dolejše v Poličce, v informačním centru v Bystrém nebo u autora (jgloser@gmail.com).

V IC knihu koupíte za 460 Kč.

J.J.G.

Informace z výstavby města

Roky 2021 a 2022 jsou ve znamení velkých investic města. Již v průběhu roku 2021 se ale začaly projevovat problémy související se situací ve stavebnictví. Opakovaně se nedařilo vysoutěžit firmu, často se do výběrového řízení nikdo nepřihlásil, objevovalo se nedodržování termínů, zvyšovaly se ceny stavebních materiálů. V roce 2022 je pak situace ještě složitější. Tím více je třeba ocenit průběh největší investiční akce, kterou byla rekonstrukce zdravotního střediska.

Zdravotní středisko

Jeho rekonstrukce probíhala od února 2021 do dubna 2022. Z hlediska rozsahu a finanční náročnosti se jednalo o největší investici města od rekonstrukce Multifunkčního domu. Velmi podrobné informace byly zveřejněny v minulých Bysterských novinách.

Od 1. května byla budova postupně připravována na stěhování ordinací, lékárny a dalších provozoven tak, aby od 1. června plně sloužila veřejnosti. 16. května se uskutečnilo slavnostní otevření za účasti poslanců Parlamentu ČR Karla Haase a Davida Šimka, senátora a radního Pardubického kraje Michala Kortyše, radní Pardubického kraje Michaely Matouškové, starostů okolních obcí a dalších hostů. Veřejnost tak mohla posoudit, jak se rekonstrukce povedla.

Po celou dobu provádění prací byla zřejmá jednoznačná snaha zhotovitele, firmy PP-GROUP.cz a jejich subdodavatelů splnit všechny povinnosti vyplývající ze smlouvy o dílo, i když se v průběhu stavby objevily nepředvídatelné, staticko-konstrukční problémy skrytých konstrukcí (stropní konstrukce, střešní konstrukce) a s tím následně vyvolané změny spojené s požárními předpisy. Dále se v průběhu provádění stavby město rozhodlo zvýšit komfort veřejnosti včetně osob s omezenou schopností pohybu a orientace při budoucím užívání stavby a rozhodlo o nadstandardním řešení vchodových dveří a třech vnitřních dveří, které byly vybaveny automatickým otevíráním a zavíráním. Další komplikace vyplynuly z pandemické situace nebo na trhu se stavebními materiály.

Celkové náklady stavby:

Studie arch. Horník	46 900,00 Kč
Projekt, dokumentace Tolza ..	395 000,00 Kč
Stav. práce PP-GROUP.cz ..	26 052 613,39 Kč
Admin. výběrového řízení	65 000,00 Kč
Tech. dozor stavebníka	200 000,00 Kč
Koordinátor BOZP	129 500,00 Kč
DPH	5 591 042,81 Kč
CELKEM vč. DPH.....	32 480 056,20 Kč

Příprava náhradních prostor pro ordinace na zámku stála 1,712,480 Kč vč. DPH a úpravy a oprava bývalé knihovny pro lé-

kárnu přišla na 745.595 Kč vč. DPH.

Díky spolupráci všech zúčastněných firem s městem Bystré se uvedené problémy dařilo operativně řešit. Za to patří všem zaměstnancům firmy PP-GROUP, firmě APOLLO Polička a všem subdodavatelům poděkování.

Poděkování patří také projekční kanceláři TOLZA Brno, která připravila projektovou dokumentaci pro stavební povolení a vykonávala autorský dozor, technickému dozoru Ing. Jaroslavu Jedličkovi a všem zaměstnancům města. Děkuji také všem lékařkám a lékařům, paní lékárnici i ostatním uživatelům zdravotního střediska za vstřícnost, rok v náhradních prostorách pro ně jistě nebyl lehký. V neposlední řadě patří poděkování všem zastupitelům, kteří rozhodnutí o realizaci rekonstrukce podpořili. Je třeba zdůraznit, že stavba byla v celém rozsahu financována z rozpočtu města Bystré a díky úvěru České spořitelny. Rozhodnutí o to těžší, že bylo učiněno v době, kdy nebyly jasné dopady covidové krize na rozpočty samospráv. Za jejich odvalu a podporu po celou dobu rekonstrukce jim ještě jednou děkuji.

Na rekonstrukci zdravotního střediska plynule navázala další akce, kterou je úprava veřejného prostranství vedle zdravotního střediska na ulici Školní. Tato vyvolaná investice řeší problémy, které se objevily v průběhu rekonstrukce zdravotního střediska, umožní vybudovat dvě nová parkovací místa pro pečovatelskou službu a ulehčit tak dopravě na ulici Školní. Také tuto úpravu realizuje firma PP-GROUP.cz.

Bytové domy č.p. 454 a 455 – energetické úspory – zařízení pro vytápění

Bytové domy č.p. 454 a 455 – energetické úspory – zateplení obvodového pláště, výměna otvorových prvků a zateplení vodorovné části krovu a stropu nad 1. PP

Vítězem výběrového řízení na výměnu kotlů pro 18 bytů a další navazující práce byla firma VK INVESTING s.r.o. Jaroměř s nabídkovou cenou včetně DPH 1 223 139,45 Kč a lhůtou pro provedení 30 kalendářních dnů ode dne předání a převzetí staveniště. Během realizace se neobjevily zásadnější problémy a skutečná cena byla 1 225 576,83 Kč.

Řadu komplikací přinesla výměna oken a zateplení bytových domů. Vítězem výběrového řízení byla firma KEMOstav s.r.o. Brno; s nabídkovou cenou včetně DPH 4 681 495,60 Kč a lhůtou pro provedení 191 kalendářních dnů ode dne předání a převzetí staveniště. To bylo předáno v dubnu. Projevíly se zde problémy na trhu se stavebními materiály, řešilo se nedodržování harmonogramu a kvality práce. Realizace se prodlužovala, nebyly dodržovány termí-

ny, kvalita práce byla často reklamována. Město stavbu odmítlo opakovaně převzít. Některé reklamace se stále řeší, město v souladu se smlouvou pozastavilo platby za provedené práce. Skutečná cena díla je 4 581 792,81 Kč. Na základě předání stavby bylo v souladu se smlouvou o dílo vyčísleno penále za porušení smluvních podmínek ve výši 244 370 Kč a škoda vzniklá městu ve výši 38 410 Kč, které firma zaplatila.

Obnova věže nad střešní konstrukcí Sokolovny

V únoru 2021 jsme se dozvěděli, že byla podpořena z programu Ministerstva kultury ČR, dotace činila 50 % z ceny, maximálně však 200 000 Kč. Podle pravidel MK ČR město neprodleně vypsalo výběrové řízení a oslovilo 6 regionálních firem. Ve lhůtě nebyla podána nabídka, a proto bylo výběrové řízení zrušeno. V souladu se směrnicí města bylo po úpravách výzvy v květnu vypsáno druhé výběrové řízení, osloveno bylo 5 firem z regionu. Byla podána pouze jedna nabídka. Podána byla firmou PP-GROUP.cz s.r.o., Proseč s tím, že nabídková cena ve výši 403 045,26 Kč vč. DPH korespondovala s předpokládanou cenou v žádosti o dotaci. Akce byla náročná vzhledem ke složitěmu přístupu na půdu Sokolovny, proto bylo zvolena cesta snesení věžní konstrukce jeřábem, oprava v tesařské dílně a opětovná instalace na střechu Sokolovny. Výměna poškozených konstrukcí musela splňovat požadavky památkové péče. Byla dodržena cena vzešlá z výběrového řízení, bohužel MK ČR poskytlo příspěvek pouze ve výši 166 000 Kč, jelikož DPH není způsobilým výdajem pro obnovu KP.

Oprava šaten v suterénu budovy Sokolovny

Zastupitelstvo města na listopadovém jednání v roce 2020 rozhodlo o provedení opravy šaten – hygienického zázemí v suterénu Sokolovny. Současně realizaci podmínilo získáním dotace z Pardubického kraje. Předpokládaný popis prací byl konzultován se starostou TJ Sokol Bystré a byl stanoven takto: zajištění zdroje vytápění a přípravy TUV, zajištění řádné vдуchotechniky pro odvětrání prostorů a místností bez oken, modernizace hygienického zázemí (WC ženy, WC muži) a doprovodné stavební práce.

V březnu 2021 byl městem proveden průzkum trhu mezi regionálními firmami z důvodu prověření zájmu o zakázku. Výsledek byl pozitivní, firmy o zakázku zájem projevíly. Dne 29. 6. 2021 bylo městu doručeno oznámení o schválení neinvestiční dotace ve výši 250 000 Kč. Realizace stavby dle pokračování na str. 3

Informace z výstavby města

pokračování ze str. 2

podmínek dotace byla umožněna do 30. 6. 2022. V období 08-09/2021 bylo provedeno výběrové řízení na zhotovitele stavby. Toto výběrové řízení bylo radou města zrušeno z důvodu zmatečné komunikace jednoho z účastníků řízení. Po úpravách výzvy a zadávací dokumentace bylo v listopadu vypisováno nové výběrové řízení s lhůtou pro podání nabídek do 15. 12. 2021. Osloveno bylo 6 regionálních firem. Kritéria pro hodnocení nabídek byla cena (80 %) a termín (20 %). Město obdrželo 2 nabídky, jedna nabídková cena byla ve výši 1 174 359,93 Kč, druhá 1 298 403,06 Kč. Nejvýhodnější nabídku podala firma Letostav Letovice s nabídkovou cenou 1 174 359,93 Kč vč. DPH a termínem provedení 112 dnů kalendářních dnů ode dne předání a převzetí staveniště. Smlouva o dílo byla podepsána dne 6. 1. 2022 a práce byly neprodleně zahájeny. V průběhu stavby se na základě požadavků TJ Sokol rozsah stavebních prací rozšířil. Díky úsilí firmy se přesto podařilo zkrátit dobu realizace a na první fotbalový zápas v březnu 2022 bylo vše hotovo a připraveno. Celková cena díla je 1 366 801,53 Kč vč. DPH.

Oprava odtoku od Kašpárka

Z důvodu špatného technického stavu opěrné zdi odtoku vody od stavidla Kašpárkova rybníku již v roce 2019 rozhodlo město o její opravě. V roce 2019 proběhlo výběrové řízení, osloveno bylo 5 regionálních firem, žádná z firem z důvodu převážně ruční práce a nebezpečného místa u silnice neprojevila zájem, výběrové řízení bylo zrušeno. Obdobná situace se opakovala ve výběrovém řízení v roce 2020, nebyla podána žádná nabídka, výběrové řízení bylo zrušeno. Při dalším výběrovém řízení na začátku roku 2021 byla podána pouze jedna, ekonomicky nevýhodná nabídka, výběrové řízení bylo zrušeno. Dále

bylo ale také rozhodnuto jednat s firmou, která nabídku podala o její výši tak, aby byla v čase a místě obvyklá (vše v souladu se směrnicí pro výběrová řízení). Zároveň se v dubnu 2021 podařilo získat dotaci z rozpočtových prostředků Pardubického kraje, která byla v dubnu 2021 schválena ve výši 110 000 Kč.

Po několika jednáních došlo k podpisu smlouvy o dílo dne 21. 4. 2021 s firmou MS STAVMONT s.r.o. Nová Bystřice. Z důvodu časového prodloužení nebylo možné zahájit práce na jaře, ale toto zahájení se posunulo na říjen roku 2021. Původní záměr, že stavební práce bude možné provést i při provozní hladině rybníka, byl v začátku listopadu firmou změněn z obavy BOZP a práce byly zastaveny. Vzhledem k tomu, že v tu dobu nebylo již možné opět rybník vypustit, bylo radou města rozhodnuto o provedení opravy opěrné zdi po lávku s tím, že po zahájení prací bude projednána varianta statického zajištění zbývající části kamenné opěrné zdi či její odbourání a dokončení zdi v původním rozsahu v jarních měsících, až bude možné rybník upustit.

V roce 2021 tak bylo podle zhotovitele prostavěno 346 263,50 Kč bez DPH, odsouhlaseno bylo ve vazbě na dotaci a po vyškrtání prací prováděných v nevyhovujícím klimatu podmínkách pouze 229 999,51 Kč. Pokračovat se bude v květnu 2022.

Posílení kapacity veřejného osvětlení na ulici Nerudova

Po rozšíření veřejného osvětlení na Hradčanech již staré vedení na ulici Nerudova kapacitně nestačilo, docházelo k častým výpadkům. Proto byla na jaře 2022 provedena výměna a kabelizace vedení, v rozvodném místě byly posíleny jističe a vytvořeno nové zapínací místo pouze pro Hradčany a Zlatou vodu. Realizaci provedla firma Elektro Šudoma a cena byla stanovena na 227 747 Kč včetně DPH.

Realizace roku 2022

I pro rok 2022 připravilo město řadu investic. Je však otázka, jak se projeví situace na stavebním trhu, které akce se podaří vysoutěžit a za jakou cenu. Firmy se často odmítají do výběrových řízení hlásit, protože nejsou schopny garantovat cenu.

Asi největší investiční akcí by mělo být vybudování asfaltového povrchu v lokalitě Hradčany. Již proběhlo jednání s majiteli rodinných domů a realizace je plánována na září až říjen, počítáme s investicí ve výši cca 3,5 mil. Kč.

Další stavebně náročnou akcí je oprava uličky z ulice Zámecká na Hradčany, kde je třeba opravit vodovod a provést nové schody, součástí by mělo být připojení nemovitostí na kanalizaci. Zde se obáváme zejména podloží, zda umožní provést vše tak, jak plánujeme. Je také připraveno provedení kanalizace Na Březích a přepojení bytových domů Na Březích na kanalizaci tak, aby mohla být odpojena na provoz náročná přečerpávací stanice.

Nezastaví se ani opravy místních komunikací, zde máme připravenou částku 300 000 Kč, dalších 200 tisíc uvolníme na opravu hřbitovní zdi.

Připravujeme také projekty na nové dotační období.

Jedním z nich revitalizaci parku na nám. Na Podkově, kde se nabízí možnost získat až 95% dotaci. Provedla by se obnova asfaltového chodníku ve vhodnějším materiálovém provedení, upravilo by se prostranství před památníkem 1. světové války, případně i před památníkem 2. světové války.

Dokončují se dvě náročné projektové dokumentace „Rekonstrukce budovy 2. stupně“ a „Přístavba nových šaten“, které propojí všechny tři budovy školy a zajistí její bezbariérovost. Také zde bychom chtěli na podzim podat žádost o dotaci jak do národních, tak do evropských dotačních programů.

Mgr. Jan Neudert, starosta města

Zdravotní středisko před rekonstrukcí a po rekonstrukci.

Foto: Petr Staňa

Paní Uherková, děkujeme

Od 8. do 15. května byla v Komunitním sále Multifunkčního domu k vidění výstava „Co kdo v Bystrém umí?“

Na plakátech a v pozvánkách stálo, že vás na ni zve kulturní komise. Ano, kulturní komise uspořádání výstavy podpořila, ale

Figurka válečníka

Dřevěné marionety

vila kulturní program na slavnosti zakončení výstavy, zajistila potřebný dozor a ráda a fundovaně zodpověděla všechny dotazy návštěvníků. Je slušné to přiznat a paní Uherkové poděkovat. Za dobrý nápad i odvedenou práci. Paní Uherková, děkujeme. Zájem ze strany veřejnosti asi mohl být větší, ale ti, kdo se přišli podívat, jistě nelitují.

K vidění byly háčkované výrobky, pletené, výrobky ze dřeva, z látky, keramiky, ale třeba i nití. Návštěvníci mohli obdivovat krásný patchwork, hračky, figurky dávných válečníků, šaty, vázy, starodávné dřevěné kolečko a další výrobky. Velkým překvapením byly drhané šperky a vůbec největším překvapením bylo loutkové divadlo sestávající se z krásných dřevěných marionet, malovaných kulis a detailních rekvizit. Člověk by ani nevěřil, co všechno jde vyrobit a kolik se v Bystrém najde šikovných lidí!

Poděkování ale patří i všem vám, kteří jste zapůjčením svých výrobků přispěli k tomu, že tato milá a inspirující výstava mohla proběhnout.

**Za Kulturní komisi
Z. Klodnerová**

Co nabídne letošní Noc kostelů?

V dubnových Bysterských novinách jsme avizovali termín letošní Noci kostelů a nastínili program, dnes jej upřesníme.

V Bystrém třetí ročník Noci kostelů, akce, která široké veřejnosti nabízí nezávazné a nenásilné seznámení s křesťanstvím, proběhne ve stanoveném termínu, tedy v pátek 10. června. Akce začne za pět pět zvoněním zvonů. Bude to slavnostní a... praktické. Nevím, jak vám, ale mně se tu a tam stane, že na něco dočista zapomenu, a jsem ráda, když mi to někdo nebo něco připomene. Program jako takový bude následující:

17:00–19:30 | Samostatné prohlídky kostela (s tištěným průvodcem), Komentované prohlídky věží, Memoriál Zbyňka Unčovského, Seznámení s Biblickými postavkami, Program pro děti

20:00 | Koncert bysterské mládežnické scholy

21:15 | Noční prohlídka kostela s průvodcem/ci

A teď podrobněji o bodech, které to vyžadují.

Proč Memoriál Zbyňka Unčovského jsme vysvětlili již posledně, dnes k tomu, jak bude probíhat. Ti z vás, kteří se budou chtít zapojit a uctít památku pana Unčov-

ského, budou mít dvě možnosti. Buď budete moci vystoupat na věž kostela a cestou spočítat, kolik na ni vede schodů, nebo budete moci vzpomenout nějakým dobrým vtipem. Pokud se rozhodnete pro první možnost, na věži budou k dispozici papíry, tužky a zapečetěná tříkrálová kasička, do které budete moci vhodit lístek s výsledkem, svým jménem a adresou. Pokud se rozhodnete pro druhou možnost, vtip vhodíte do kasičky umístěné v kostele. I vy, prosím, uveďte své jméno a adresu. Memoriál bude zároveň i soutěží. Z úspěšných počtářů budou vylosováni tři, kteří budou odměněni věcnými cenami, ty obdrží i autoři tří výherních vtipů. Výherci budou vyhlášeni během následující nedělní mše sv. (v ne 12. 6.). Ceny předáme buď osobně, nebo je zašleme – v případě výhry někoho z daleka – poštou.

Seznámení s Biblickými postavkami nabídne možnost vyzkoušet si scénické ztvárnění vybraných biblických příběhů pomocí šitých biblických postavček. Ženy zajišťující tento bod programu vám budou schopné přiblížit, jak postavky vznikly a jakými způsoby s nimi jde pracovat.

Program pro děti bude pestrý. Pro nejmenší jsme připravili aktivitu K Noemu, v rámci které budou hledat zvířátka. Na archu se mají dostavit coby pár – samec a samice, ale polovina z nich se rozutekla po kostele. Pro starší děti, které už umí číst, jsme připravili aktivitu Najdi (se) a doplň. U stolečku u vchodu do kostela obdrží pracovní list, který bude doplněn o plánec kostela a který bude třeba vyplnit. Zdárné splnění nebude záviset na znalostech dítěte, ale na jeho dovednosti najít a doplnit potřebné. Slova k doplnění děti najdou na lístcích umístěných na místech, o které v pracovním listě zrovna půjde. Nicméně, ty děti, které si budou pracovní list i číst, by se měly i něco málo dozvědět, a to něco málo zajímavostí – o našem kostele, ale nejen o něm. Atraktivní jistě bude i fotokoutek s kostýmy. Zapojení možné kdykoliv mezi 17. a 19. hodinou, samostatně, v partě kamarádů, v doprovodu staršího sourozence, rodičů, prarodičů atd.

Noční prohlídku kostela povede mladá průvodcovská krev. Jen se ještě neví, zda ji povede tandem Vojta Tichý, Jáchym Chadima či jen Vojta, ale ... tento malý nedostatek v organizaci nám jistě prominete.

Vstupné bude dobrovolné a půjde na kostel. Zpoplatněné bude pouze vytištění fotek pořízených ve fotokoutku.

Srdečně vás zveme. Na program či k obyčejnému nakouknutí a vystavení se genui loci místa.

Za pořadatele Z. Klodnerová

Rozpis zubní pohotovosti – červen • Ordinační doba: 8.00 – 11.00 hod.

4.–5. 6.	MUDr. Pavel Kossler, Polička, Haškova 445, 461 724 369
11.–12. 6.	MUDr. Zdena Králová, Litomyšl, Družstevní 69, 461 100 497
18.–19. 6.	MUDr. Marta Kučerová, Polička, Smetanova 55, 461 724 635
25.–26. 6.	Lékař stomatolog Mykola Kutsenka, Litomyšl, Nerudova 207, 461 619 670

K čemu jsou mosty přes řeku, aby měl člověk blíž k člověku

Měsíc květen se pro nás všechny stal symbolem přátelství, vzájemné tolerance a pochopení, které jsme se snažili navázat prostřednictvím stavby pomyslných mostů propojujících nejen kamarády ve školce, ale i širokou veřejnost s naší mateřskou školou.

Jedním z mostů, který zavedl do mateřské školy rodiče dětí i veřejnost, se stal Den otevřených dveří spojený s edukativními besedami odborníků z praxe, který se uskutečnil dne 3. 5. 2022 pod záštitou MAS Poličsko. Ještě jednou děkujeme paní Mgr. Zuzaně Líčenkové a paní MUDr. Aleně Dvořákové za pestré odpoledne plné zajímavých informací a dovedností. Obě lektorky se zhostily svých nelehkých úkolů na výbornou. Účastníci mohli osobně konzultovat výchovné či vzdělávací postupy, které používají při výchově svých dětí, či jejich připravenost pro vstup do ZŠ nebo vyslechnout příkladný i nepříkladný hovor s operátorkou tísňové linky 155 a vyzkoušet si resuscitaci osoby, jak se říká na vlastní kůži. Myslím si, že se tato akce velmi podařila, a věřím, že ji budeme moci v budoucnu znovu zopakovat.

Dalším článkem naší spolupráce s veřejností byla vystoupení věnovaná babičkám a dědečkům ke Dni Matek, která se uskutečnila dne 6. 5. 2022 v Domově pro seniory v Bystrém a v prostorách Multifunkčního domu. A proto věřím, že se na mě nebudete zlobit, když dětem a svým kolegyním ještě jednou poděkuji za perfektně odvedenou práci a krásný den, kdy jsem byl znovu hrdý na to, že jsem jedním z vás.

Příjemnou a užitečnou besedou se stala schůzka s rodiči uspořádaná dne 11. 5. 2022. Rodiče předškolních dětí měli možnost setkat se a popovídat si s paní učitelkami z 1. stupně Základní školy Bystré PhDr. Drahouřou Chadimovou a Mgr. Lenkou Chy-

bíkovou. Nedílnou součástí bylo také setkání s paní Romanou Luňáčkovou z Baby klubu Plaváček.

V měsíci květnu proběhl zápis do MŠ pro školní rok 2022/2023. K zápisu přišlo celkem 12 dětí a nyní je do mateřské školy Kvítek zapsáno celkem 8 nových dětí.

Dne 16. 5. 2022 jsme společně s dětmi zahájili plavecký kurz pod vedením paní Romany Luňáčkové, který probíhá v bazénu Hotelu Bystré. Děti si tak budou moci osvojit základní plavecké návyky a dovednosti formou hravých aktivit v příjemném prostředí slaneho bazénu, jehož voda nedráždí oči a umožňuje příjemné potápění a je vhodná i pro děti, které mají kožní problémy.

Prostřednictvím projektového týdne na téma „K čemu jsou mosty přes řeku, aby byl člověk blíž k člověku“ se děti seznámily s městečkem Bystré jeho historií i současností. Uvědomily si, jak je důležité znát historii místa, kde žijí, a podívaly se zpět až ke svým

kořenům. Třešnickou na dortu byla práce s buzolou dle orientačních hádanek, které si pro ně připravila paní učitelka Kateřina Serafinová, DiS.

A co nás čeká v nejbližších dnech? S měsícem květnem se rozloučíme malým výletem do Tylova domu v Poličce, kde nás čeká divadelní představení „Dášenska“. Dne 13. 6. nás navštíví vedoucí Centra technického vzdělávání Půda paní Hana Šandová s robotickými pomůckami pro MŠ a ukáže pedagogům i dětem, jak s nimi mohou pracovat. S našimi předškoláčky se rozloučíme dne 16. 5. 2022 společným vystoupením na zahradě mateřské školy. Na závěr školního roku dne 20. 6. se společně s dětmi vypravíme autobusem na výlet do Toulouvcových Maštali.

Věřím, že všechny naplánované aktivity dobře zvládneme a společně si užijeme závěr školního roku plný zábavy a rozjásaných dětských tváří.

Za MŠ Kvítek Mgr. Jan Pávek

S obyvateli Domova pro seniory v Bystrém

Naše cesta MenARTem

Co je vlastně projekt MenART? Smyslem je umožnit další umělecký rozvoj nadaných studentů a inspirovat jejich pedagogy napříč uměleckými obory pod vedením předních českých umělců. MenART nabízí dvojici student – pedagog roční stipendium v rámci uceleného programu spolupráce s mentory. Za výtvarný obor ZUŠ Bystré byly do programu MenART vybrány tři žákyňe z naší ZUŠ (Karolína Kršková, Karolína Cihlářová a Pavla Šafrová). Pavla Šafrová v MenARTu uspěla a společně jsme byly přijaty do IV. ročníku Akademie MenART 2021/22 do skupiny Lenky (Lely) Geislerové (komiks, ilustrace), známé české výtvarnice a mimo jiné i sestry významných českých hereček Anny a Ester Geislerových.

Poslední srpnový víkend 2021 jsme absolvovali první setkání v Kroměříži. Pavla

byla jednou z dvanácti stipendistů, kteří se zde poprvé setkali se svou mentorkou Lelou Geislerovou. První den jsme si společně prohlédli prezentace všech přihlášených a také jsme měli možnost zblízka se seznámit s tvorbou Lely Geislerové. Bylo to velmi inspirující a plně neuvěřitelné energie. Obzvláště byl velký zážitek vidět její tvorbu od prvních skic až po výsledné komiksy a ilustrace. Potom jsme se všichni pustili do vlastních projektů – tvorby návrhů na ilustrace a komiksy. Celý den strávený tvořením jsme završili besedou s mentory (kromě Lely jsme se potkali ještě s Martinem Velískem, který vedl skupinu malby). Večer pro nás bylo připraveno překvapení – noční osvětlená a ozvučená procházka po chodbách ZUŠ Kroměříž, která celé setkání podpořila krásným zázemím. V neděli jsme ještě pracovali

na svých projektech a po obědě se rozjeli zpět do svých domovů – každý se svým rozpracovaným příběhem.

Tři měsíce jsme pracovali na svých projektech, měli jsme možnost sdílet je s ostatními na společné nástěnce vytvořené pro všechny stipendisty a 13. listopadu jsme se opět rozjeli na další setkání, které se tentokrát konalo na půdě pražské UMPRUM. Setkání bylo jednoduché a tentokrát šlo spíše o konzultace jednotlivých rozpracovaných prací. Třetí setkání se uskutečnilo v nové budově UMPRUM v Mikulandské ulici, už jen tím získalo úplně nový rozměr. Možnost prohlédnout si prostory, kde se rodila nová tvůrčí energie, která se tu teprve zabydlovala, nám dalo šanci stát se součástí toho všeho, byť jen na okamžik. Prostory nové pokračování na str. 6

Naše cesta MenARTem

pokračování ze str. 5

moderní budovy, kde dominuje beton, sklo a kov, jsou plné výtvarných ateliérů, zákoutí, neuvěřitelných výhledů na centrum Prahy. V jednom z „akvárií“ se uskutečnilo třetí setkání s Lelou. Práce všech stipendistů už pokročila do finálních podob, a tak byly konzultace o to intenzivnější. Lela měla ke

všem profesionální a zajímavé připomínky. Na posledním setkání jsme se dozvěděli finální podobu výstavy, která proběhne v Litomyšli v rámci festivalu Smetanova Litomyšl – tzv. **Smetanova výtvarná Litomyšl. Vernisáž se koná 11. 6. 2022 ve 14 hod. v Augustově tiskárně v Litomyšli (Šantov nám. 182). Výstava bude přístupná do 10. 7.**

„Nemám ponětí, kam bych měla jít dál. Jaké ticho tady všude je!“ A právě ve chvíli, kdy tam tak stála, a těsně poté, co pronesla ona slova, prolomil ticho jakýsi zvuk. I nyní to byl pláč, ale tentokrát jiný, než jaký slyšela minulou noc. Znělo to jen jako krátké rozzlobené dětské zafňukání, které se k Mary doneslo skrze zeď.

Ukázka Pavliných ilustrací – Poslouchání

denně od 10. do 12. a od 13. do 18. hodin.

Naše žačka Pavla udělala obrovský pokrok od začátku projektu. Vybrala si ilustraci knihy Tajemná zahrada. Její první práce vznikly v akvarelu, ale postupně se „našla“ v technice perokresby. Její obrázky vynikají čistotou, lehkostí, snovou atmosférou, kterou lehce dotvářejí pastelové barevné tóny. Největší výzvou byla tvorba v programu Adobe Photoshop a zpracování jejích kreseb v počítači, protože dosud s tímto programem nepracovala. Přes spoustu překážek se jí podařilo v programu zorientovat a vytvořit několik opravdu krásných ilustrací.

Myslím, že MenART je pro ty, kteří se nebojí jít za svým cílem, pro ty, kteří se nebojí poznat nové věci, posunout své hranice. Určitě je i pro ty, kteří mají odvahu jít dál, než si uměli představit. Vždy bylo zajímavé hovořit nad rozpracovanými projekty, ale i poslouchat a poznávat ostatní. Lela všem věnovala spoustu času a energie, vše s námi důkladně konzultovala a její připomínky byly trefné a profesionální.

Určitě naši účastí v MenARTu nelituji a chtěla bych tímto všem poděkovat za sebe i za Pavlu. Je to obrovská zkušenost a jsme za ní velmi vděčné. Moc děkujeme za milé přijetí v Kroměříži i v Praze, děkujeme za projekty jako je MenART.

Mgr. Marta Köhlerová
výtvarný obor ZUŠ Bystré

Pomáháme dětem z Ukrajiny zvládnout náročné období

Ukrajinské děti nastoupily do naší základní školy v pěti termínech, 14. 3. 2022 bylo zapsáno 8 dětí, 24. 3. 13 dětí, 28. 3. 7 dětí a 11. 4. 4 děti, 4. 5. 2 děti. **Celkem je zapsáno ve škole 34 ukrajinských dětí** v rozpětí 1. až 9. ročníku. Děti s rodinnými příslušníky jsou ubytovány v Bystrém i okolí (Nyklovice, Svojanov). Je především na vedení školy a učitelích, jak si se začleněním ukrajinských dětí poradí. Cílem našeho snažení je, aby ukrajinské děti zvládly náročné období bez vážnějších problémů.

V první fázi přijímání žáků jsme se zaměřili na podporu adaptace na nové prostředí, začlenění do kolektivu a na podporu jejich psychické pohody. Rodiče s dětmi jsme vždy přivítali, vysvětlili jim, v jakém prostředí se ocitli, seznámili jsme je s pravidly chodu školy, školním prostředím a představili nového žáka spolužákům. Děti a jejich rodiče jsme nezatěžovali otázkami odkud přišli, ale snažili jsme se o podporu a klid. To všechno jsme společně zvládali s bezvadnou pomocí naší tlumočnice paní Oly.

Hned v začátku jsme navázali kontakt s Národním pedagogickým institutem v Pardubicích a domlouvali se na **zřízení dvou míst adaptačního koordinátora**. Ve sku-

tečnosti jsme tato dvě místa rozdělili na několik menších pracovních úvazků (asistentů pedagoga k žákům nižších ročníků 1. stupně, tlumočníci a vyučující češtiny starších žáků). Od začátku dubna jsme (po domluvě s odborem školství KÚ Pardubického kraje) **zajistili intenzivní výuku českého jazyka jako druhého jazyka**. Na 1. stupni jsou otevřeny dvě skupiny češtiny, výuka je zajištěna 2 h denně v každé skupině, tj. 20 h týdně v obou skupinách; na 2. stupni je otevřena jedna skupina češtiny, výuka je zajištěna 3 h denně ve skupině, tj. 15 h týdně. Na 1. stupni jsme výuku zajistili z vlastních personálních zdrojů, na 2. stupni jsme přijali do pracovního poměru a probíranou učitelku cizích jazyků. Takto nastavená výuka češtiny jako druhého jazyka pro cizince potrvá na 1. i 2. stupni do konce školního roku. V začátcích šlo a nadále jde o postupné učení žáků sklobované se sociální pohodou. V dalším vzdělávání děti zapojujeme do běžných předmětů třídy, do které bylo dítě s ohledem na svůj věk a požadavku rodiče včleněno. Výhodou integrace do tříd je intenzivnější kontakt s češtinou, rychlejší začlenění mezi Čechy.

Pro výuku češtiny jako druhého jazyka jsme nakoupili učební materiály –

vzorky, převážně učebnice, např. Domino – český jazyk pro malé cizince s pracovními sešity, učebnice Čeština expres 1. a 2. díl, Žák s odlišným mateřským jazykem v české škole, Nový žák – cizinec v mé třídě, Mluvnice pro žáka – cizince na 1. stupni, Žák s odlišným mateřským jazykem v české škole, Grafomotorika a čtení, Dítě – cizinec v mateřské škole.

Rodiče nemuseli spěchat se zápisem dětí do školy, mají tři měsíce na zapsání svého dítěte do školy. Přesto děti do školy přihlásili, protože je to nejrychlejší cesta k zvládnutí češtiny. Ukrajinské děti si zvykají v naší škole. Mezi dětmi z Ukrajiny jsou rozdíly ve znalostech, některé znají latinku, jiné neznají, učí se abecedu, jak se píše latinkou. Některé ukrajinské děti umějí anglicky, domlouvají se přes „třetí“ řeč. Po celý měsíc březen byla dětem i učitelům k dispozici tlumočnice paní Ola ve stanovených konzultačních hodinách v průběhu dne. Pokud nikdo z dětí za ní nepřišel, přicházela do tříd i školní družiny a ptala se ukrajinských dětí, zda něco potřebují. V období přijímání ukrajinských dětí až doposud nevznikl žádný problém, děti se skamarádily. Žáci naší školy přijali nové *pokračování na str. 7*

Pomáháme dětem z Ukrajiny zvládnout náročné období

pokračování ze str. 6

spolužáci nadmíru dobře. Žáci v některých třídách byli dokonce zklamaní, když k nim hned v prvním týdnu nikdo z Ukrajiny nenašoupil. Věříme, že se nám podaří jazykovou bariéru rychle odbourat, některá slova jsou v obou jazycích podobná. Některým ukrajinským dětem hodně pomáhá v komunikaci i překladáč, který mají v chytrých telefonech.

Některé děti neměly školní potřeby, psací potřeby, učebnice... S vybavením pomohla škola a také vyhlášená školní sbírka. Sháněli jsme pro ukrajinské děti všechno, co se dá. Učební pomůcky, tužky, pastelky, batohy, krabičky na svačiny, přezůvky. Rodiče, učitelé i děti se snažili, dokonce někteří rodiče nabídli škole finanční pomoc pro ukrajinské děti. Finanční dary věnovali také dárci, kteří ve škole děti nemají. Ukrajinské děti, které nastoupily do školy, měly od druhého dne ve škole zajištěny obědy zdarma. Právě finanční dary nám pomáhají překlenout období, než vstoupí v platnost smlouva o poskytování obědů ukrajinským dětem zdarma uzavřená se společností WOMEN FOR WOMEN (pomoc ženám s dětmi v tíživé situaci). Ukrajinské děti zapojujeme do třídních akcí, exkurzí i školních výletů i poznání Vídně uskutečněné 10. 5. 2022. Dopravu a další finanční vydání hradíme ukrajinským dětem rovněž z peněz dárců. Finanční pomoci si velmi vážíme, jsme za ni vděční a dárcům děkujeme.

Předškolní ukrajinské děti s pobytem na území Bystrého a okolí půjdou **k zápisu do 1. třídy ve školním roce 2022/2023** ve středu 1. června 2022 v čase od 14 do 16 hodin. Obáváme se nejistoty, která nás čeká. Plánování nového školního roku, pracovní úvazky

učitelů se odvíjí od počtu žáků školy, počtu žáků v ročníku a s tím spojené dělení na třídy, skupiny. Nikdo netuší, k jakým změnám může dojít, zda někteří Ukrajinci neodejdou, nevrátí se domů. Jiná situace může být na konci června a jiná 1. září. Co bude připravené se může najednou změnit.

Ve dnech 20. a 21. dubna 2022 naši školu navštívili pracovníci České školní inspekce. Předem ohlásili, že tematická inspekce není kontrolou, ale zjišťováním, jak jsme se vyrovnali a vyrovnáváme s integrací ukrajinských dětí. V průběhu dvoudenního jednání nezazněla připomínka k naší dosavadní práci.

Projednávané tematické okruhy: ČŠI neměla připomínky k administrativnímu postupu přijímání žáků do školy. Kladně bylo hodnoceno zajištění tlumočnice do ukrajinštiny. Informace předané rodičům a žákům (kontakty, školní řád, vzájemná informovanost školy a ukrajinské rodiny) byly hodnoceny rovněž kladně. ČŠI požádala školu o poskytnutí souhlasu s použitím třístránkového dvojazyčného textu s informacemi pro rodiče (postupy, návody) jako inspirativního materiálu pro jiné školy. Kladně bylo hodnoceno také zajištění obědů zdarma všem novým žákům od druhého dne pobytu ve škole; zajištění financování adaptačních koordinátorů v březnu (Národní pedagogický institut); jednání a hledání řešení s ředitelkou Pedagogicko-psychologické poradny Ústí nad Orlicí (zapojení asistentů pedagoga do výuky). Oceněna byla aktivita finanční dary – iniciativa rodičů a dětí, sponzorů; uspořádání materiální sbírky zaměřené na školní potřeby pro žáky – iniciativa pedagogických pracovníků; včlenění do tříd, školní

družiny – přijmutí českými žáky, účast žáků na akcích třídy, exkurze, výlety (úhrada z finančních darů školy). Kladně hodnoceno bylo personální zajištění pro výuku češtiny ve třech skupinách školy (1. stupeň dvě skupiny, 2. stupeň jedna skupina). Byly uskutečněny hospitace v každé skupině výuky češtiny na 1. a 2. stupni a v dalších předmětech. Přístup vyučujících k žákům, příprava vyučujících na výuku češtiny cizinců byla hodnocena kladně. Kladně byla hodnocena příprava a postup při zajištění přijímacího řízení na střední školu dvou žákyň 9. ročníku včetně zajištění doprovodu s tlumočnicí. Pracovníci ČŠI vedli pohovory také s dalšími pedagogickými pracovníky (zástupce ředitele, vyučující češtiny jako druhého cizího jazyka, vyučující dalších navštívených předmětů, tlumočnice do ukrajinštiny). Při projednávání tematických okruhů byla položena otázka, zda máme zpracovanou směrnici, jak postupovat a vyrovnávat se s novou situací. Zazněla odpověď: „Nemáme, na zpracování nebyl čas. Jak postupovat a danou situaci zvládnout nám velí rozum a cit k dětem. Integrace v naší škole probíhá, zvládáme to, ale je za tím velká práce.“

Při ukončení tematické inspekce pracovníků ČŠI v Základní škole Bystré vedoucí dvoučlenného inspekčního týmu zhodnotil zjištění slovy: **„Prostředí pro integraci ukrajinských žáků ve vaší škole je podnětné a přínosné, klima ve třídách je příznivé, děláte maximum možného ve vašich podmínkách. Děkujeme. Děkujeme vám i celému kolektivu školy. Přejeme vám i všem pracovníkům hodně síly, pevné zdraví a vydrž!“**

Zdeněk Mrkos, ředitel školy

Z dění v ZŠ – Měsíc poznávání a tvořivosti

V uplynulém měsíci v ZŠ pokračovaly soutěže postupového charakteru. Do krajského kola se probíjelo Jindřich Dočekal, žák 9. ročníku, kde naši školu reprezentoval ve fyzice a v českém jazyce. Za fyziku získal ocenění úspěšný řešitel a v Olympiádě z českého jazyka se umístil na krásném 3. místě. Na prvním místě se umístil student z Gymnázia v Chrudimi, na druhém žák ze ZŠ Polabiny, za Jindřichem se umístili studenti z Gymnází v České Třebové, Holic, Pardubic a z některých základních škol. Blahopřejeme. Některé žáky soutěžili v matematice, kde Tomáš Mládek z 8. B získal ocenění úspěšný řešitel. Mnoho zdařilých výtvarných prací bylo posláno do soutěže Požární ochrana očima dětí a do soutěže Pokos.

Jaro patřilo vždycky sportu. Po dvouleté pauze jsme byli rádi, že se můžeme zúčastnit turnaje McDonald's Cup. Žáci z 1.–3. ročníku reprezentovali naši školu, lehce porazili

žáky ze ZŠ Na Lukách, nejlepším střelcem se stal Ondřej Cupal, důležité góly dali také Michal Stejskal a Jan Petrás. V okresním kole se mladí fotbalisté umístili na pěkném 7. místě, chlapci podali pěkné výkony a radost ze hry je bude motivovat do dalších zápasů.

29. dubna proběhl v ZŠ Ekologický den. V pracovních týmech se žáci rozešli řešit různé úkoly. Některé zjišťovali, co chutná mravencům, které ptáky je možné spatřit v Bystřím, jak se liší množství organismů v různých prostředích, jaká je funkce lesa, kolik je v lese stromů a kolik kyslíku vyprodukuje. Jiní zase hledali léčivé byliny, zkoumali Strom rodáků a i další zajímavé stromy. Nechyběl ani opečený párek u Jerkova rybníka.

V úterý 10. května měli možnost žáci IX. a VIII. ročníku navštívit Vídeň. Cílem tohoto zájezdu bylo poznat město, s nímž nás spojuje dávná historie, procvičit se v němči-

ně a seznámit se s nejnámějšími vídeňskými památkami. Sraz účastníků byl v šest hodin, ale většina z nás nemohla dospát rána, a proto jsme byli u radnice mnohem dříve. Byli jsme plni očekávání. Takto vzpomínají na zájezd někteří z nás:

První zajímavostí, kterou jsme po příjezdu do Vídně navštívili, byl neobyčejně barevný dům. Byl plný zelených rostlin, nesouměrných tvarů a zakřivení. Jednalo se o Hundertwasserhaus. Dům postavil Friedrich Hundertwasser. Dědeček stavitel se jmenoval Stovoda a pocházel z Čech (Anna Naghi, VIII.B).

Další zastávkou byl zámek Schönbrunn, dřívější císařské sídlo Marie Terezie a Františka Josefa I. Když jsme budovu zámku oběhli, naskytl se nám pěkný výhled na upravené pestrobarevné záhony zámeckých zahrad a v dále na kopci jsme viděli altánek Gloriette. Po cestě k němu jsme prošli kolem *pokračování na str. 8*

Z dění v ZŠ – Měsíc poznávání a tvořivosti

pokračování ze str. 7

fontány. V parku jsme se procházeli a obdivovali vše, co jsme zahlédli (Denisa Bublová, VIII.B).

Belveder – letní sídlo Evžena Savojského, který zachránil Evropu před Turky. Jde o palácový komplex skládající se z parku a dvou zámeckých budov ukrývajících umělecké sbírky rakouských umělců. Zahrada je upravená podle francouzského zahradníka Gerarda připomínající zahrady ve Versailles (Karolína Jílková, VIII.B).

V centru Vídně jsme se zastavili u pomníku Marie Terezie, viděli jsme Státní operu a katedrálu sv. Štěpána, která je nejvyšší katedrálou Rakouska. Zaujalo mě, že se katedrála tyčí na poměrně malém náměstí v centru města. Věž kostela měří 137 metrů. Na náměstí kolem Stephansdomu se procházelo mnoho turistů, jarní počasí vylákalo i obyvatele Vídně k posezení ve venkovních kavárnách a cukrárnách (Tereza Sršňová, VIII.B).

Vídeň je okouzující město, plné překva-

pení. Pro svou krásu patří k nejnavštěvovanějším městům Evropy. Obdivovala jsem figuríny nehybně stojící v centru města a čekající na příležitost nečekaně překvapit turisty nějakou legráckou (Sabina Filipová, IX.).

Celá Vídeň je úžasná. Zajímavostí byl také Hofburg. Zde sídlili členové rakouské dynastie, jedná se o sídlo plné přepychu. V komplexu sídlí kancelář rakouského prezidenta, muzea, instituce, kanceláře, ale také císařská Klenotnice, kde je Koruna svatého říše římské a další poklady. Specialitou je Španělská jezdecká škola. Jedná se o drezúru bílých hřebců. Celá procházka v centru města byla nezapomenutelným zážitkem.

Vídeň se může pochlubit Státní operou a světoznámými skladateli Richardem Straussem, W. A. Mozartem. Vídeň je na tuto tradici hrdá, vrcholem kulturních událostí je tradiční Ples v opeře, kterého se účastní významní představitelé Rakouska (Natálie Neudertová, IX.).

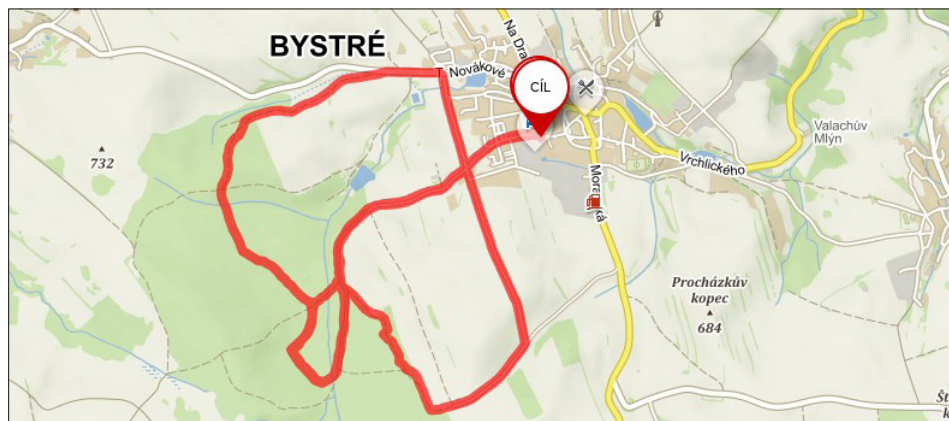
Prátr byl nejlepší! Najednou se před námi otevřel svět dobrodružství a zábavy. Nejznámější atrakcí bylo Obří kolo, 61 metrů vysoké. Náhdera! Po příchodu do Prátru skupina žáků ohromena atmosférou parku a pohledem na zážitkové atrakce se rozeběhla, aniž by čekala na pokyny učitelů. Prátr byl nádhernou tečkou za celodenním výletem. Někteří z nás utratili nějaká eura, ale nelitujeme (Patrik Simajchl, IX.).

N. Neudertová, J. Nyklová, žákyně IX. tř.

Žáci osmé a deváté třídy u zámku Schönbrunn

Bysterská desítka: upřesňující info

Držíme slovo a přinášíme podrobnější informace o běžeckém závodu Bysterská desítka.

Termín: sobota 18. června

Časový harmonogram – 9:00–9:45 prezentace účastníků, 10:00 start od hasičské zbrojnice

Délka trasy: 10,2 km – z toho 80 % v terénu a 20 % po silnici. Trasu tvoří dva okruhy v Panském lese (viz mapa). Start i cílová rovinka probíhá ulicí Sulkovská.

Startovné 70 Kč.

Rozbor trasy provede L. Báča

Na trati bude jedna občerstvovací stanice s bysterskou vodou. Každý závodník obdrží 0,5 l balené vody a něco sladkého.

Pro tři nejrychlejší muže a ženy máme věcné ceny a diplomy. A že není důležité vyhrát, ale zúčastnit se, máme připravené i individuální tajné běžecké prémie.

Přihlásit se můžete e-mailem (mirisan@email.cz), nebo telefonicky (775 644 118). Na uvedené kontakty, prosím, směrujte i případné dotazy.

Zveme k účasti i k povzbuzování na trase!

Sportu zdar přeji a na viděnou se těší pořadatelé.

Petr Fric a Míra Dvořák

Vychutnejte si masáže v pohodlí domova

V případě zájmu volejte na tel. číslo uvedené v kontaktu

Rudolf JAHL
Sádek 80
607 584 389
jrfole@seznam.cz

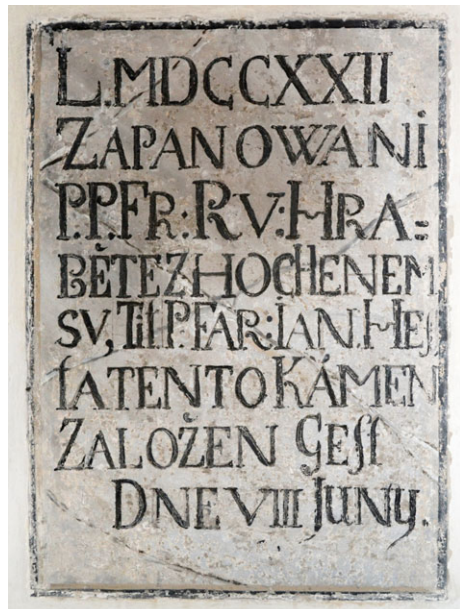
Nabídka masáží

- Sportovní
- Klasické
- Relaxační
- Reflexní

První z třístaletých výročí našeho kostela a „kostelní“ názvosloví

Milí přátelé, za pár dní oslaví náš kostel první z třístaletých výročí. Dne 8. června 1722 byl položen základní kámen nového kostela, který je dodnes zachován pod kazatelnou, jak dokládá fotografie k tomuto textu. Oslavíme to v našem kostele malou slavností ve středu 8. 6. v 19.00 hodin. Srdečně vás všechny zvou.

Základní kámen kostela

Dříve než se budeme věnovat výzdobě kostela, domnívám se, že je vhodné a potřebné udělat několik vysvětlujících poznámek ohledně názvosloví, které mnohému „nekostelovému“ zájemci či návštěvníkovi připadá zvláštní a nejednomu „kostelovému“ člověku stejně není moc srozumitelné. Přitom je to většinou jen snadno rozebiratelná bariéra cizích slov.

Náš kostel sv. Jana Křtitele a Panny Marie Karmelské je pozdně barokní orientovaná stavba se dvěma věžemi v průčelí, což z něj tvoří magnetizující dominantu celé bysterské krajiny. (Původní gotický kostel měl také dvě věže, ale jedna byla nad sakristií, druhá samostatně stojící před kostelem na hřbitově.) Kostel je jednoduchý empo-

rový s mělkými kaplemi po obvodu lodi a s krátkým transeptem. Presbytář je zúžený pravoúhlý, téměř čtvercový, navazuje na něj menší sakristie. Kostel je zaklenutý dvěma samostatnými valenými klenbami, vyšší je v lodi, nižší v presbytáři. Průčelí kostela zdobí bohatý pískovcový portál s deskou o opravě kostela v 19. stol. Ve štítě mezi věžemi je ciferník hodin. Nahoře na štítě je umístěn pozlacený mariogram, znamení mariánské úcty.

Zajímavé jsou řešení vstupy do kostela. Jednak je překvapivý jejich počet, jak rád upozorňoval pan Unčovský. Běžný kostel má 2–4 vstupy, poličský chrám sv. Jakuba jich má dokonce 6, ale náš sedm! Hlavní vrata s dvěma postranními vchody v průčelí, dva boční vchody nepoužívané, jeden vstup do transeptu na severní straně a dveře v sakristii. Uvnitř kostela nad hlavním vchodem je umístěna kruchta neboli hudební kůr, pod kterou je prostor označovaný též jako narthex, což je chrámová předsíň, u nás propojená s lodí kostela. Postranní vchody vedou z průčelí nikoli do narthexu, ale ke schodištím do věží, kde tak vznikly samostatné předsíně pro snížení rušivého příchodu opozdílů. Jednoduché a účinné, elegantní a respekt vzbuzující.

Ted' několik rozšíření těch odborných názvů. Orientovaná stavba znamená, že je nasměrována k východu neboli k orientu. Loď je hlavní chrámový prostor, kde se shromažďují věřící, v našich zemích hojně opatřen lavicemi k sezení a klečení. Presbytář je kněžiště, tedy prostor, který je vyhrazen posvěceným služebníků církve (biskup, kněží, jáhni) a jejich asistenci, tj. ministrantům, akolytům, lektorům, kostelníkovi, zpěvákovi žalmu a předzpěvákovi (vede zpěv a učí nové písně, dříve se mu říkalo kantor, což je od latinského cantare – zpívat). V presbytáři probíhá liturgický obřad, jehož se věřící v lodi kostela účastní jako plnohodnotní účastníci, nikoli pouze diváci. Mše svatá se ovšem může slavit u kteréhokoli bočního oltáře, např. v některé kapli, dnes

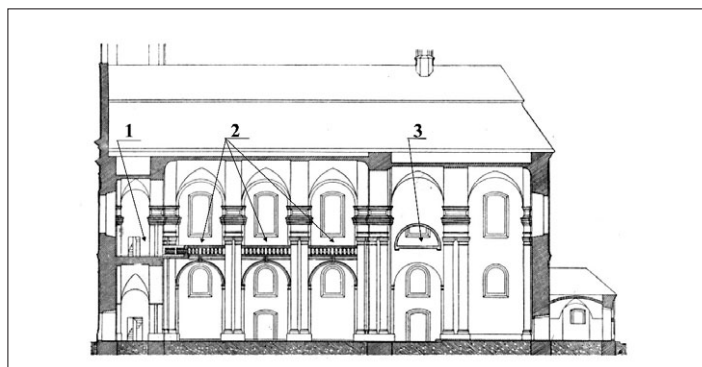
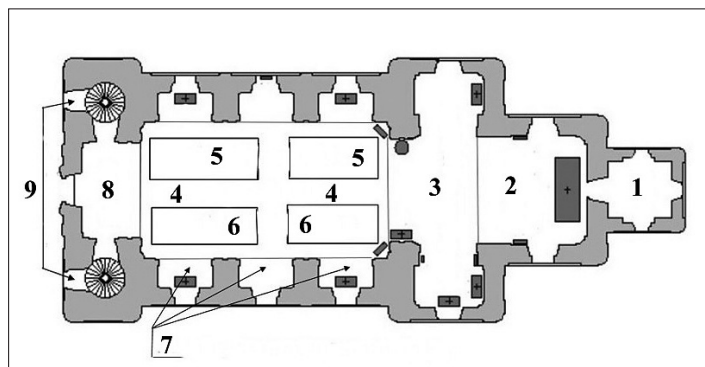
se to však děje málo. V Bystrém je častěji bohoslužba pouze u karmelského oltáře naproti kazatelně. Sakristie je jakýsi kostelní kabinet a přípravná na liturgii v jednom. A neříká se prosím „zákrystyje“, protože není „za Kristem“, ale uchovávají se v ní „sacra“, tedy posvátné nádoby, knihy a roucha, určené ke slavení liturgie. Liturgie je oficiální církevní obřad (slavení bohoslužby), liturgií je mše svatá, zpověď, křest, svatba, pohřeb, žehnání kapličky, modlitba breviáře, ...

Emporový kostel je takový, kde po obvodu lodi je věnec kaplí a nad nimi pro lid přístupné a do lodi kostela otevřené galerie neboli empory, snad lze říci též kruchty, i když to není přesné. (Setkal jsem se též s označením „kvatruby“, ale nikde v literatuře jsem nenašel tento termín, ani jazykově netuším, z čeho by pocházel.) Ty jsou částečně uzavřené, buď přízdívkou nebo balustrádou (zábradlí vytvořené balustrovými kuželkami či sloupky a překryté překladem). V Bystrém máme balustrádu, nesmírně efektní způsob z hlediska estetického i akustického. Bysterské galerie, zvané kruchty, mají svá pojmenování. Dovedli byste určit, kde je kruchta „hartmanská“, kde „ševcovská“? V mělkých kaplích jsou u nás 4 boční oltáře (postupně zleva dopředu a zprava zpět: sv. Anny, sv. Josefa, sv. Jana Nepomuckého a sv. Barbory) a dva nepoužívané boční vstupy, kde jsou zpovědnice. Transept je příčná loď (kolmá na hlavní loď kostela), která odděluje presbytář od hlavní lodi a pomáhá jej jaksi „zvětšit“, aby se do liturgie mohlo případně zapojit více přísluhujících. Vítězný oblouk odděluje hlavní loď od transeptu a presbytáře, v našem kostele dává vyniknout karmelskému oltáři a překrásně kazatelně jako dvěma perlám bysterského chrámu.

Čekám na více odpovědi na soutěžní otázku: kolik schodů vede ke zvonům? V pátek 10. 6. je Noc kostelů, přístup ke zvonům bude volný po celý večer, můžete nerušeně počítat.

Pokračování příště.

jm

Nákres kostela v půdorysu – 1) sakristie, 2) presbytář – kněžiště, 3) příčná loď – transept, 4) hlavní loď, 5) ženská strana lavic, 6) mužská strana lavic, 7) mělké kaple po obvodu hlavní lodi, 8) narthex, 9) předsíň pod věžemi // Nákres kostela v řezu – 1) kruchta – hudební kůr, 2) empory – galerie (v Bystrém kruchty), 3) galerie v transeptu – „kvatruha“

Společenská kronika

V průběhu uplynulého období oslavili významné životní jubileum naši spoluobčané:

78 roků – Květoslava Boudová (*2.5.1944)

Srdečně blahopřejeme.

Písemný souhlas s uveřejněním gratulace získáte na IC, matrice.

Kulturní kalendář – červen 2022

Na červen jsou v Bystrém plánovány následující akce:

4. června – **Bysterský kapřík** – ČRS MO Bystré zve malé rybáře na dětské rybářské závody na Jerkově rybníku. Začátek v 7 hod. za každého počasí. Startovné 150 Kč. Počet účastníků omezen – nutné přihlášení předem (777 590 912, 734 374 499).

4. června – **Zábava** – ČRS MO Bystré vás zve na zábavu. Začátek v 21:00 za hasičskou zbrojnicí. Hraje kapela DoDna.

9. června – **Větrný kraj** – Městská knihovna vás zve na besedu, v rámci které pan Jaroslav J. Gloser představí svoji novou knihu „Větrný kraj“ s podtitulem Poličkou a Poliškem za literáty, dramatiky, trochu i skladatel a výtvarníky. Beseda i kniha jsou určeny všem, kteří mají rádi tento kout Vysočiny, těm, které zajímají literární tradice tohoto kraje. Začátek v 19 hod. v Komunitním sále MFD. Vstupné 20 Kč.

10. června – **Noc kostelů** – Římskokatolická farnost vás zve na třetí ročník Noci kostelů. Akce bude zahájena za pět pět zvoněním zvonů. První část programu, která potrvá od 17:00 do 19:30, nabídne: prohlídky kostela s tištěným průvodcem, komentované prohlídky věží, memoriál Zbyňka Unčovského, aktivity pro děti, fotokoutek s kostýmy a možnost seznámit se s Biblickými postavkami vhodnými ke scénickému

ztvárnění biblických příběhů. Druhá část nabídne koncert bysterské mládežnické scholy (20:00) a noční prohlídku kostela s (novými) průvodci (21:15). Vstupné dobrovolné, zpoplatněno pouze vytištěním fotek pořízených ve fotokoutku. Podrobnosti najdete na str. 4.

11. června – **Vernisáž výstavy MenARTu** – ZUŠ Bystré vás zve na vernisáž výstavy prací, které vznikly v rámci IV. ročníku Akademie MenART, kterého se zúčastnila absolventka ZUŠ Pavla Šafrová. Vernisáž proběhne v **Augustově tiskárně v Litomyšli** (Šantovo nám. 182), začátek ve 14 hod. Výstava bude k vidění do 10. 7., a to denně od 10 do 12 hod. a od 13 do 18 hod.

15. června – **Matěj a čerti** – ZUŠ Bystré vás zve na divadelní představení literárně-dramatického oboru, na kterém se podílejí i žáci hudebního a tanečního oboru. Začátek v 17 hod. v divadelní síle sokolovny.

18. června – **Bysterská desítka** – Pořadatelé Petr Fric a Míra Dvořák vás zvou na nultý ročník běžeckého závodu Bysterská desítka. Časový harmonogram: 9:00–9:45 prezentace účastníků, start v 10:00 od hasičské zbrojnice. Trasa: 10,2 km Panským lesem. Startovné 70 Kč. Závodníky prosíme, aby se přihlásili – e-mailem (mirisan@email.cz), nebo telefonicky (775 644 118), ostatní „sportáky“ prosíme, aby přišli fandit. Podrobnější info najdete na str. 8.

20. června – **Výstava výtvarného oboru ZUŠ** – ZUŠ Bystré vás zve na výstavu výtvarného oboru. Slavnostní „otevření“ výstavy a ocenění absolventů proběhne ve čtvrtek 23. června v 17 hod. v tanečním sále ZUŠ. Výstava bude k vidění do 30. června, otvírací doba bude upřesněna. Vstupné dobrovolné.

25. června – **Pout'ová zábava** – TJ Sokol Bystré vás zve na pout'ovou zábavu. Začátek v 20:00 za hasičskou zbrojnicí. Hraje skupina Hadron.

SVOZ PLASTŮ

Svaz pytlů s plasty proběhne jako obvykle – každé liché úterý v měsíci, tedy **7. a 21. června**.

KINO BYSTRÉ

ČERVEN 2022

Pátek 3. června, 17 hod.

100% VLK

Čtrnáctiletý Freddy vypadá jako obyčejný kluk, ale není ani obyčejný ani člověk. Patří do starého rodu vlkodlaků a těší se na svou první proměnu ve vlka. Je trochu potrhlý, ale až se stane skutečným vlkodlakem, bude z něj vážený člen smečky. Ale cosi se zvrtné a Freddy se místo ve vlkodlaka změnil v rozkošného pudla.

Animovaný / Komedie, Austrálie, 2020, 96 min, Přístupný
Vstupné 60 Kč

Pátek 10. června, 20 hod.

PROMLČENO

Karel Roden se v roli záhadného muže vrací po dvaceti letech na pár hodin do Prahy, aby zde našel jistou mladou ženu, odhalil dávný zločin a vypořádal se s minulostí. V pátrání mu pomáhá rozhlasová moderátorka, která jeho příběh dostane do svého živě vysílaného pořadu. Film otevírá téma promlčených zločinů.

Krimi / Thriller, Česko, 2022, 95 min,
Nevhodné do 12 let

Vstupné 70 Kč

Pátek 17. června, 20 hod.

MIMOŘÁDNÁ UDÁLOST

Komedie volně inspirovaná skutečným příběhem „splášeného vlaku“, který ujel svému strojvůdci i s cestujícími před pár lety na Českomoravské vrchovině. Režisérovi Jiřímu Havelkovi nešlo o věrnou rekonstrukci případu, ale o další zábavný ponor do světa úplně normálních lidí, kteří se ocitnou v extrémní situaci.

Komedie, Česko, 2022, 103 min, Nevhodné do 12 let

Vstupné 70 Kč

Pátek 24. června, 20 hod.

ZNÁMÍ NEZNÁMÍ

Komedie o tom, že i ti, které dobře známe, pro nás můžou být naprostými cizinci. Stačí, když se během jednoho večera jen tak pro zábavu rozhodnou sdílet všechny zprávy a hovory ze svých mobilů.

Komedie, Česko, 2021, 103 min, Nevhodné do 12 let

Vstupné 70 Kč

Změna programu vyhrazena.

Město Bystré zve seniory na
nezávaznou informační schůzku
týkající se
Virtuální univerzity třetího věku

Schůzka proběhne ve **čt 23. 6. 2022**
v Komunitním sále Multifunkčního domu.

Začátek v 15:30 hod.

Je pro vás připravena nabídka výuky v rámci Virtuální univerzity třetího věku, která vám umožní navštěvovat zájmové vysokoškolské studium přímo v místě vašeho bydliště.